

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

філологічного факультету

проф. Бунчук Б.І.

« 5 » 09 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Ознайомлювальна педагогічна практика

Освітньо-професійна
програма

Українська мова та література

Спеціальність

014 Середня освіта

Галузь знань

01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти

перший бакалаврський

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

Чернівці – 2022

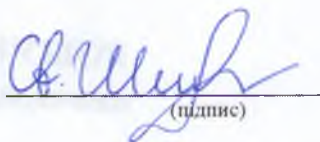
Робоча програма навчальної дисципліни «Ознайомлювальна педагогічна практика» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, що затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 7 від 30 червня 2022 р.).

Розробники:

Струк Іванна Михайлівна – кандидат філологічних наук, асистент кафедри сучасної української мови.

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови.
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року.

Завідувач кафедри

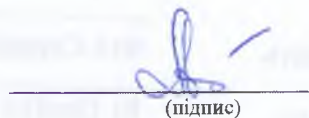

(підпис)

Шабат-Савка С. Т.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 2 від «5» вересня 2022 року.

Голова методичної ради факультету

(підпис)

Антофійчук А. М.
(прізвище та ініціали)

© Струк І. М., 2022
© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2022

1. Метою ознайомлювальної практики є забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами її організації, вміння вирішувати конкретні методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу; виховання у студентів потреби систематично поновлювати свої знання і творчо застосовувати їх у практичній діяльності; оволодіння студентами сучасними методами, прийомами і формами організації навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі; формування у них професійно-педагогічної компетентності, позитивної мотивації педагогічної діяльності; оволодіння студентами первинними навичками професійної діяльності.

У межах ознайомлювальної практики студенти зможуть засвоїти особливості навчального процесу в закладах загальної середньої освіти, зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом; передовий педагогічний досвід вчителів-словесників; сучасні досягнення навчально-виховної роботи в школі, інноваційні форми та методи проведення уроків з української мови. Перебування на практиці в ЗЗСО допоможе навчитися студентам складати плани-конспекти окремих уроків та серії уроків за темою з урахуванням різних умов навчання і рівня підготовки учнів; визначати мету та завдання кожного уроку з урахуванням етапу навчання; обирати раціональні методи і прийоми досягнення зазначеної мети уроку; ураховувати вікові особливості учнів відповідно до етапу навчання; визначати типи вправ та послідовність їх виконання згідно з етапами оволодіння мовленнєвими вміннями та навичками, а також з урахуваннями труднощів засвоєння навчального матеріалу і рівня підготовки учнів; використовувати реальні та проектувати навчальні мовленнєві ситуації, а також відповідний їм мовленнєвий матеріал для сприймання і засвоєння мовних одиниць, що вивчаються, та їх застосування в мовленнєвій діяльності; проектувати і створювати необхідні наочні посібники і технічні засоби навчання для проведення уроків; складати план позакласної роботи з української мови; складати план та сценарій позакласного заходу з української мови; здійснювати наукові пошуки в галузі фахових дисциплін.

2. Результати навчання:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати загальні та спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі середньої освіти, пов'язані з методикою викладання української мови та літератури в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає впровадження інновацій.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Уміння вільно і грамотно здійснювати усну й письмову комунікацію українською мовою.

ЗК 2. Здатність критично та відповідально застосовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності.

ЗК 5. Здатність розвивати творче мислення, потребу в постійному інтелектуальному самовдосконаленні, зокрема до вибудовування та втілення

власної стратегії навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригування власної професійної діяльності в контексті основних професійних вимог до вчителя.

ЗК 7. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 8. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі. Здатність використовувати інновації в професійній діяльності. Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

ЗК 9. Здатність працювати в команді та самостійно, мотивувати на досягнення мети, створювати психологічно позитивний клімат у колективі.

Фахові компетентності:

ФК 4. Здатність використовувати технічні засоби, можливості Мережевих програмних систем та інтернет-ресурсів для розв'язання теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.

ФК 14. Вміти застосовувати фахові знання, обирати методи і засоби навчання з педагогіки, психології, методики української мови та літератури, спрямовані на розвиток здібностей здобувачів освіти з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань для забезпечення мотивувального, розвивального та інклюзивного освітнього простору.

ФК 13. Здатність підпорядковувати стиль свого мовлення до відповідних комунікативних умов, дотримуватись вимог літературної мови та доречно застосовувати її засоби виразності.

ФК 15. Проектувати та організовувати навчальний процес на рівні курсу, розділу, теми, уроку, педагогічної ситуації; проведення позакласної та факультативної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах різних типів; засвоєння основних напрямів розвитку сучасної методичної думки.

ФК 16. Розуміння змісту і принципів побудови програм з української мови та літератури; особливостей підручників та навчальних посібників; уміння підбирати навчально-методичні матеріали для проведення занять.

ФК 17. Знання особливостей планування роботи з української мови; видів планування; норм оцінювання письмових робіт учнів; типів уроків з української мови та літератури.

ФК 18. Здатність консультувати об'єктів педагогічного впливу (учнів, батьків, громаду) щодо освітніх і культурних проблем, дотримання норм літературної мови, проблем культури мови та мовної політики держави.

ФК 19. Реалізація управлінських функцій у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видах педагогічної діяльності.

ФК 20. Дотримання принципів академічної доброчесності.

ФК 21. Знання та розуміння професійної діяльності вчителя, здатність

оцінювати інформацію для виявлення педагогічних проблем й ухвалення рішень щодо їх усунення.

ФК 22. Здатність організовувати навчально-виховний процес.

ФК 23. Знати основи й категорії педагогіки, закономірності психічного розвитку і пізнавальної діяльності людини, психологічні основи навчання й виховання.

5. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно володіти українською мовою, вміти послуговуватись нею у професійному спілкуванні.

ПРН 7. Застосовувати в педагогічній діяльності новітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання.

ПРН 8. Систематично підвищувати рівень своєї професійної діяльності, продуктивно організовувати процес самонавчання та самовдосконалення.

ПРН 9. Аналізувати, систематизувати та поширювати передовий педагогічний досвід.

ПРН 10. Застосовувати набуті знання під час вирішення педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

ПРН 11. Застосовувати різноманітні методи і форми навчання, сучасні прийоми керівництва навчальною, суспільною і творчою діяльністю учнівських колективів.

ПРН 12. Організовувати та проводити дискусії на фахові (мовознавчі та літературознавчі), культурологічні та суспільно-політичні теми.

ПРН 15. Застосовувати комплекс здобутих філологічних знань для розв'язання професійних завдань.

ПРН 23. Володіти методикою майстерного викладання української мови та літератури в загальноосвітніх школах, методикою виховної роботи, технологією організації творчої діяльності учнівського колективу.

ПРН 24. Аналізувати індивідуальні навчальні особливості учнів під час планування навчання, враховувати особливі освітні потреби різних категорій учнів.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Кількісні характеристики		Напрямок, освітньо-кваліфікаційний рівень	Якісна характеристика
Семестр	6	Напрямок підготовки: 014.01 „Середня освіта (українська мова та література)” Бакалавр	Практична підготовка. Вид контролю: 6 семестр – залік
Кількість кредитів ECTS	8		
Залікових модулів	1		
Змістових модулів	2		
Загальна кількість годин	240		

4.2. Дидактична карта ознайомлювальної практики

4.2.1. Навчальна робота:

1.	участь у настановчих зборах й організаційних заняттях в університеті та закладі загальної середньої освіти;
2	ознайомлення зі специфікою діяльності школи;
3	вивчення системи роботи вчителя української мови;
4	ознайомлення з календарними планами та планами позакласної і позашкільної роботи;
5	організація різних видів діяльності (навчально-пізнавальної, предметно-пошукової, громадської, ігрової та ін.);
6	відвідування уроків в школі, вчителів-словесників для накопичення педагогічного досвіду;
7	моделювання уроків та їх аналіз;
8	аналіз вправ, які використовує вчитель на уроці, визначення форми взаємодії вчителя й учнів під час виконання вправ та оцінка їх ефективності;
9	визначення прийомів активізації пізнавальної діяльності учнів на етапі засвоєння нових знань;
10	ознайомлення з методами та прийомами, які використовує вчитель під час пояснення нового навчального матеріалу;
11	спостереження за використанням на уроці засобів навчання. Аналіз використання наочності та дидактичних ігор на уроці, обґрунтування їх доцільності та ефективності;
12	аналіз конфліктних ситуацій на уроці;
13	вивчення досвіду роботи вчителів української мови;
14	виокремлення етапів уроку, визначення завдань та змісту кожного з них;
15	визначення видів контролю за навчальними досягненнями учнів;

4.2.2. Виховна робота:

1	відвідування й аналіз позакласних заходів, участь у їх проведенні;
2	вивчення психології учнів і складання психолого-педагогічної характеристики;
3	участь у підсумкових заходах з педагогічної практики: засіданнях «Круглого столу», науково-практичній конференції;
4	вивчення вікових та індивідуальні особливості школярів: нахилів, організованість, ставлення до навчання, рівня оцінки та самооцінки, вподобань, мотивів діяльності, місця учня в колективі, ставлення до однокласників;
5	визначення шляхів та засобів впливу на учня у процесі навчання і виховання;
6	забезпечення охорони здоров'я та фізичного розвитку дітей, використання ігрових видів діяльності;
7	проведення бесід з метою виховання і організації самостійної навчальної діяльності.

5. Система контролю та оцінювання

5.1. Звітна документація студента-практиканта

В одно-, двотижневий термін після закінчення практики студент зобов'язаний подати керівнику практики звітну документацію, яка містить:

1) Звіт студента-практиканта про проходження ознайомлювальної практики.

2) Щоденник ознайомлювальної практики, у якому відображено:

- детальний опис кожного дня практики;
- спостереження й аналіз уроків, проведених учителем-класоводом;
- спостереження й аналіз виховних заходів, проведених учителем-класоводом;
- опис і аналіз педагогічних ситуацій;
- план і зміст виступу перед батьками (тема за вибором);
- інформаційний та дидактичний матеріал для проведення виховного заходу з однієї із запропонованих тем.

Після закінчення ознайомлювальної практики проводиться підсумкова конференція

5.2. Форма підсумкового контролю: захист.

6. Критерії оцінювання результатів навчання з ознайомлювальної практики.

№ п/п	Зміст виконаної роботи студентом-практикантом	Максимальна кількість балів
1	Звіт студента-практиканта про проходження педагогічної практики.	5
2	Змістовне наповнення щоденника	10
3	Спостереження й аналіз уроків, проведених учителем-класоводом	15
4	Спостереження й аналіз виховних заходів, проведених учителем-класоводом	15
5	Опис і аналіз педагогічних ситуацій	15
	План і зміст виступу перед батьками (тема за вибором).	10
	Інформаційний та дидактичний матеріал для проведення виховного заходу з однієї із запропонованих тем.	10
6	Якість та креативність звітної документації	5
7	Захист звіту	15
ЗАГАЛЬНА СУМА БАЛІВ		100

А (90-100 – відмінно) – усі завдання практики виконано в повному обсязі, звіт оформлено за всіма вимогами і подано у встановлений термін. Виявлено вміння налагоджувати стосунки з учнями та вчителями, продемонстрована активність та ініціативність у процесі проходження практики.

В (80-89 – дуже добре) – завдання виконані правильно, але недостатньо повно, звіт оформлено за всіма вимогами і подано у встановлений термін. Виявлено вміння налагоджувати стосунки з учнями та вчителями. Практикант уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, не виявляє творчість, частково контролює власні навчальні дії.

С (70-79 – добре) – завдання практики виконано, але неповно, у ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Практикант уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, шаблонно застосовує вивчений матеріал. Звітна документація оформлена згідно з вимогами.

Д (60-69 – задовільно) – завдання практики виконано в неповному обсязі, але неповно, у ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. В оформленні щоденника допущено грубі неточності.

Е (50-59 – достатньо) – завдання з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Звітна документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

Ғ, FX (1-49 – незадовільно) – завдання практики не виконано або виконано в неповному обсязі. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Виявлені проблеми встановлення контакту з педагогічним колективом, учнями, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	зараховано
Добре	B (80-89)	зараховано
	C (70-79)	зараховано
Задовільно	D (60-69)	зараховано
	E (50-59)	зараховано
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

7. Рекомендована література

7.1.Базова (основна)

1. Дороз В. Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах. Київ, 2008. 386 с.

2. Інформаційно-комунікаційні технології в педагогічній освіті: навчальний посібник / за наук. ред. О.М. Пехоти, Т.В. Тихонової. Миколаїв, 2013. 252с.

3. Каніболоцька О. А. Інновації в методиці: інтерактив, портфоліо, презентації. збірник наукових праць. Запоріжжя, 2007. 150 с.

4. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / кол. авт. за ред. М. І. Пентиліук: С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна. Київ, 2014. 400 с.

5. Методика навчання української мови: поточний та модульний контроль. Тести. Контрольні роботи / кол. авторів за ред. М. Пентиліук. Київ, 2012. 232 с.

6. Пентиліук М. І., Окуневич Т. Г. Сучасний урок української мови. Харків, 2007. Вип. 7 (44). 176 с.

7. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : «А.С.К.», 2005. 192с.

8. Рускуліс Л. В. Методика навчання української мови у схемах, таблицях, коментарях: навч. посіб. для студ. вищ. навч. зал.. Київ, 2008. 112 с.

9. Семенов О. М. Фахова практика вчителя-словесника: навчальний посібник / О. М. Семенов, Л. О. Базиль, Т. І Дятленко. Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2011. 496 с.

7.2. Додаткова література

1. Донченко Т. К. Організація навчальної діяльності на уроках рідної мови: посіб. для вчителів і студентів. Київ, 1995. 264 с.

2. Купцова В. В. Посібник гімназиста з української мови. Навчальне видання. Видання 3-є, доповнене. Миколаїв, 2012. 163 с.

3. Палихата Е. Рідна мова. Уроки усного діалогічного спілкування. 5–9 класи. Матеріали факультативних занять з діалогічного мовлення. 8-9 класи: кн. для вчителя. Тернопіль, 2002. 143 с.

4. Пентиліук М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови. *Українська мова і література в школі*. 2006. № 1. С. 15–20.

5. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті : навч. посіб. / за заг. ред. С. П. Бондар]. Рівне, 2003. 200 с.

6. Пехота О. М., Кіктенко А. З., Любарська О. М. Освітні технології: навч.-метод. посібн. Київ, 2001. 256 с.

Словник-довідник з української лінгводидактики: навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2015. 320 с.

7.3. Електронні інформаційні ресурси

1. Словник української мови в 11 томах / Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні АН УРСР. Київ, 1970–1980. Режим доступу: <http://sum.in.ua/>

2. Словник української мови. У 20-ти т. / Український мовно-інформаційний фонд НАН України; за ред. В. М. Русанівського. Київ, 2010. Режим доступу: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>

3. Український правопис. Режим доступу:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>

4. <http://gra-sonyashnyk.com.ua> – українознавчий конкурс «Соняшник».

5. <http://www.uclever.com> – конкурс «Патріот» (українське мовознавство)

6. <http://www.teacherjournal.com.ua> – Учительський онлайн журнал.

7. <http://metodportal.net> – Методичний портал. Спеціалізований ресурс, призначений для вчителів.

8. <http://osvita.ua> – освітній сайт для вчителів.

9. <http://ostriv.in.ua> – Острів знань

10. <http://www.konспект.org.ua> – матеріали на допомогу вчителю-практику.